

sammenhæng som tjenestested. Efter den foreslåede ordning kan retten endvidere beslutte, at eget navn og bopæl på en polititjenestemand, der afgiver forklaring som vidne, ikke skal oplyses, hvis afgørende hensyn til vidnets særlige tjenestefunktion taler for det, og oplysningerne må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvaret. Endvidere kan retten træffe bestemmelse om, at tiltalte skal forlade retslokalet, når en polititjenestemand, der har udført foranstaltninger som nævnt i retsplejelovens § 754 a, eller en polititjenestemand med en særlig tjenestefunktion, afhøres, hvis dette er påkrævet af hensyn til hemmeligholdelsen af polititjenestemandens identitet.

Hensynet til tiltalte er tilgodeset ved, at tiltaltes forsvarer efter forslaget i alle tilfælde har mulighed for at være til stede i forbindelse med afhøringen, dvs. også i tilfælde, hvor tiltalte skal forlade retssalen i forbindelse med afhøringen af vidnet. Forsvareren vil derfor have mulighed for at varetage tiltaltes interesser, herunder stille spørgsmål til vidnet. Hertil kommer, at tiltalte efterfølgende vil få oplysning om indholdet af det anonyme vidnes forklaring. Hertil kommer endvidere, at vidnet efter den foreslåede ordning afgiver forklaring direkte for retten, således at retten får mulighed for at foretage en vurdering af vidnets troværdighed.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at den blotte hemmeligholdelse af en polititjenestemandens eget navn og tjenestested ikke kan anses for at have væsentlig betydning for tiltaltes forsvaret.

3. Forsvarerens aktindsigt mv.

3.1. Gældende ret

3.1.1. Bestemmelsen i § 745 om forsvarerens aktindsigt mv. blev oprindeligt indsat i retsplejeloven ved lov nr. 243 af 8. juni 1978. Forslaget herom var hovedsagligt baseret på Strafferetsplejeudvalgets betænkning om efterforskning i straffesager mv. (betænkning nr. 622/1971).

Med § 745 blev forsvarerens stilling under efterforskningen væsentlig styrket, og der blev indført en principiel ligestilling mellem forsvareren og politiet med hensyn til sagens undersøgelse. Strafferetsplejeudvalget fandt, at en sådan ligestilling ville være egnet til at aktivere forsvarerens indsats bl.a. til at fremskaffe undersøgelsesmateriale, som er i klientens favør, og vil muliggøre en indsats fra forsvarerens side, allerede inden tiltale rejses. Der henvises herom til betænkning nr. 622/1971, s. 11.

3.1.1.1. Efter § 745, stk. 1, har forsvareren adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt, også inden det fremlægges i retten. I det omfang materialet uden ulempe kan mangfoldig-

gøres, skal en genpart af materialet tilstilles forsvareren, som dog ikke uden politiets samtykke må overlevere det modtagne materiale til sigtede eller andre. Derimod er der i almindelighed intet til hinder for, at forsvareren orienterer sigtede om materialets indhold eller foreviser materialet til sigtede, jf. betænkning nr. 622/1971, s. 42. Ønsker politiet at hindre dette, kan der eventuelt meddeles forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysningerne, jf. § 745, stk. 4, samt pkt. 3.1.1.4. nedenfor.

Bestemmelsen giver derimod ikke forsvareren krav på at låne de originale akter med hjem. Politiet kan dog – hvis det i det enkelte tilfælde skønnes praktisk og forsvarligt – tillade dette, jf. Rigsadvokatens Meddelelse nr. 5 af 15. april 1992, pkt. 4.

Udnyttelse af den almindelige adgang for forsvareren til at gøre sig bekendt med politiets materiale forudsætter en anmodning fra forsvarerens side, dog har politiet en pligt til uden anmodning fra forsvarerens side at tilstille denne en genpart af materiale, der uden ulempe kan mangfoldiggøres – eksempelvis politirapporter, fotografier, rids og sagkyndige erklæringer, jf. herved betænkningen s. 42.

Bestemmelsen i § 745, stk. 1, indeholder ikke en nærmere afgrænsning af, hvilket materiale der kan anses for omfattet af bestemmelsen. Det må imidlertid antages, at *alle former for bevismateriale, der er tilvejebragt af politiet*, er omfattet af bestemmelsen, hvis politiet eller anklagemyndigheden forventer, at materialet vil blive fremlagt i retten, hvilket bl.a. kan være tilfældet for så vidt angår politirapporter, beslaglagte dokumenter og genstande, tekniske erklæringer mv. Det fremgår af Rigsadvokatens Meddelelse nr. 5 af 15. april 1992, pkt. 2.1., at materiale må anses for tilvejebragt af politiet, når det er undergivet politiets rådighed. Af Rigsadvokatens Meddelelse nr. 3 af 28. oktober 1996 fremgår det for så vidt angår udformningen af politirapporter, at i situationer, hvor politiet modtager oplysninger fra personer, der ønsker at være anonyme, skal det klart og utvetydigt fremgå af rapporten, hvorvidt politiet er bekendt med den pågældendes identitet eller ej. Det er uafklaret, hvorvidt selve oplysningen om den pågældendes identitet i de tilfælde, hvor identiteten ikke fremgår af politirapporten i medfør af den nævnte 1996-meddelelse, er en oplysning, som forsvareren efter § 745, stk. 1, som udgangspunkt har krav på at få adgang til.

Herudover må det antages, at *hvor det ikke kan udelukkes, at materialet kan være af betydning for forsvareren* i forbindelse med varetagelse af den tiltaltes forsvaret under domsforhandlingen, vil sådant materiale være omfattet af § 745, stk. 1. Det er i den forbindelse